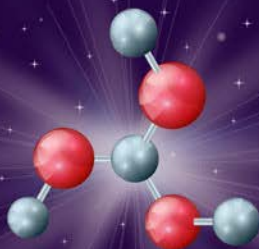

SMART⁺⁺

ติวเข้มเคมี

ม. 4-5-6 PART คำวณ

CHEMISTRY

สรุปเนื้อหาเข้มข้น + เทคนิค
และแนวข้อสอบเคมี PART คำวณ
ฉบับสมบูรณ์

ติวเข้มเตรียมสอบ PAT วิชาสามัญ

TCAS

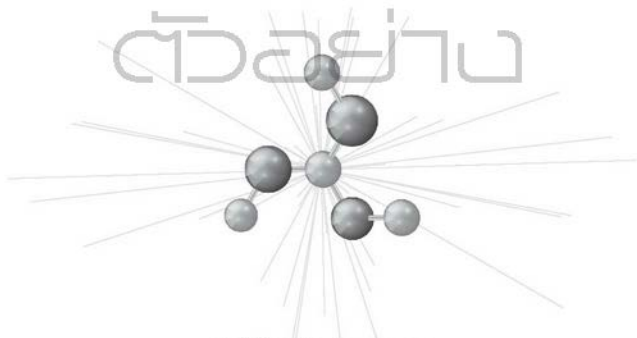
กัณทวิธ อังกุลดี

ติวเข้มเคมี

ม. 4-5-6 **PART** คำนวณ

CHEMISTRY

ตัวอย่าง

สรุปเนื้อหาเข้มข้น + เทคนิค
และแนวข้อสอบเคมี **PART** คำนวณ
ฉบับสมบูรณ์

ติวเข้มเตรียมสอบ PAT วิชาสามัญ

ชีวเคมี ม.4-5-6 PART คำนวณ

ผู้เขียน : ทันทวัต อังกุลดี

จำนวน 382 หน้า

ราคา 270 บาท

ISBN (E-Book) 978-616-7972-32-9

สงวนลิขสิทธิ์โดย : บริษัท สมาร์ท อินเทลลิเจนท์ จำกัด

จัดทำโดย : บริษัท สมาร์ท อินเทลลิเจนท์ จำกัด

2387 อาคารรวมทุนพัฒนา ชั้น 3

ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ แขวงบางกะปิ

เขตห้วยขวาง กรุงเทพฯ 10310

โทร. 0-2318-4818 (10 คู่สาย)

แฟกซ์ : 0-2318-4809

E-mail : SM8RTINTEL@gmail.com

คำนำ

หนังสือ “ตัวเข้มเคมี ม.4-5-6 PART คำวนวน” เป็นหนังสือที่รวบรวมสาระของวิชาเคมี ประกอบด้วยบทปริมาณสารสัมพันธ์, ของแข็ง, ของเหลว แก๊ส, อัตราการเกิดปฏิกิริยา, สมดุลเคมี และกรด-เบส

โดยหนังสือเล่มนี้ได้ทำการรวบรวมหลักการ และเทคนิคในการทำโจทย์คำวนวนวิชาเคมี ซึ่งมีความสอดคล้องและทันสมัยกับยุคในปัจจุบันที่เน้นในการสอบเข้ามหาวิทยาลัย ซึ่งโดยปกติจะมีความยากกว่าหลักสูตร นอกจากนี้หนังสือเล่มนี้ที่ได้ทำและรวบรวมมาจากแนวข้อสอบจริงที่ได้ใช้สอนลูกศิษย์ในปัจจุบัน ซึ่งแน่นอนว่าเด็กเหล่านั้นประสบความสำเร็จในการสอบเข้ามหาวิทยาลัยของรัฐที่มีชื่อเสียงในคณะที่ต้องการ เช่น แพทยศาสตร์, วิศวกรรมศาสตร์, วิทยาศาสตร์, ทันตแพทยศาสตร์, พยาบาลศาสตร์ เป็นต้น

เมื่อน้อง ๆ ได้ครอบครองหนังสือเล่มนี้แล้ว ก่อนอื่นน้อง ๆ ต้องวางอคติเกี่ยวกับวิชาเคมีก่อน และทำการอ่านและทำความเข้าใจอย่างละเอียดถี่ถ้วน จากนั้นลงมือทำโจทย์โดยฝึกกระบวนการคิด, จังหวะเวลา และการคิดเลข (อย่าใช้เครื่องคิดเลขคำวนวน) และทำอย่างเต็มที่แนะนำบทวนเสมอต้นเสมอปลาย ในกรณีที่น้องไม่สามารถทำได้ น้อง ๆ จึงค่อยเปิดเฉลยและศึกษา แน่นอนว่าความพยายามและความขยันจะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการประสบความสำเร็จที่แน่นอน

ขอบคุณมารดาและบิดาที่ให้ความสนับสนุนและเป็นแรงบันดาลใจที่ก่อให้เกิดหนังสือเล่มนี้ และขอขอบคุณบริษัท สมาร์ท อินเทลลิเจนท์ จำกัด ที่ช่วยจัดทำและผลิตหนังสือเล่มนี้ด้วยความสวยงาม เหมาะสำหรับน้อง ๆ ในระดับชั้น ม.4 - ม.6 เพื่อใช้เตรียมตัวสอบเข้ามหาวิทยาลัย และท้ายที่สุดต้องขอขอบคุณลูกศิษย์ทั้ง 3 คน อันได้แก่น้องนิกร ฝนนอก, น้องกฤษฎี อุทัยสง และน้องวริทธิ์นันท์ ไชจิตเจริญสุข นักเรียนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียน ที่เป็นกำลังใจในการจัดทำหนังสือเล่มนี้

ศรุต ไม้
อาจารย์ทันตวิทย์ อังกุลดี

สารบัญ

หน้า

บทที่ 1 ความรู้พื้นฐานวิชาเคมี	5

บทที่ 2 ปริมาณสารสัมพันธ์	21

1. โมล	22
2. มวลอะตอมและมวลโมเลกุล	28
3. มวลอะตอมเฉลี่ยของธาตุ Isotope	37
4. ความเข้มข้นของสารละลาย	40
5. สมบัติของสารละลาย	63
6. มวลของสารในปฏิกิริยาเคมี	70
7. กฎทรงมวล	72
8. กฎสัดส่วนคงที่	73
9. การหาสูตรอย่างง่าย (เอมพิริคัล)	77
10. ผลได้ร้อยละ	82
11. สมการเคมี	86
12. กฎรวมแก๊สและกฎของแก๊สในอุดมคติ	95
13. กฎการแพร่ของเกรแฮม	96
ตัวอย่างข้อสอบ ปริมาณสารสัมพันธ์	100
เฉลยและวิธีคิด	120

บทที่ 3 อัตราการเกิดปฏิกิริยา	163

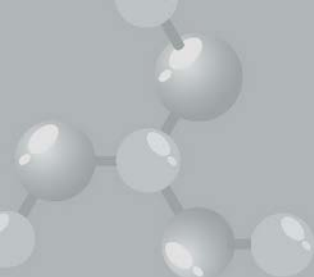
ตัวอย่างข้อสอบ อัตราการเกิดปฏิกิริยา	183
เฉลยและวิธีคิด	205

บทที่ 4 สมดุลเคมี	227

ตัวอย่างข้อสอบ สมดุลเคมี	249
เฉลยและวิธีคิด	262

บทที่ 5 nsc-เบส	297

ตัวอย่างข้อสอบ กรด-เบส	339
เฉลยและวิธีคิด	352

บทที่

1

ตัวอย่าง

ความรู้พื้นฐาน

วิชาเคมี

พื้นฐานวิชาเคมี

ในการที่เราจะเรียนเคมีทั้งภาคทฤษฎีและคำนวณให้ประสบความสำเร็จนั้น นักเรียนต้องท่องจำตารางธาตุได้เสียก่อน เนื่องจากข้อมูลในตารางจำเป็นต้องนำมาใช้ในการคำนวณ

โดยเป็นเวลามากกว่า 100 ปีแล้วที่นักวิทยาศาสตร์เสาะหาค้นคว้าธาตุและรายละเอียดของธาตุต่าง ๆ ซึ่งในปัจจุบันนี้เราพบธาตุจำนวนทั้งสิ้น 118 ธาตุ และยังเชื่อว่าจะสามารถค้นคว้าต่อไปอีกในอนาคตอันใกล้ ซึ่งธาตุทั้ง 118 ธาตุนี้ถูกจัดในรูปของตารางธาตุเพื่อให้ง่ายต่อการจำและแยกกลุ่มตามคุณสมบัติของธาตุตามที่แสดงในหน้าถัดไป

ตัวอย่าง

หมู่ 1

1	หมู่ 2
1 H ไฮโดรเจน 1.008	2 He ฮีเลียม 4.002602

คาบ 1

3	4
3 Li ลิเทียม 6.94	4 Be เบริลเลียม 9.012182

คาบ 2

11	12
11 Na โซเดียม 22.98976928	12 Mg แมกนีเซียม 24.305

คาบ 3

19	20
19 K โพแทสเซียม 39.0983	20 Ca แคลเซียม 40.078

คาบ 4

37	38
37 Rb รูบิเดียม 85.4678	38 Sr สตรอนเชียม 87.62

คาบ 5

55	56
55 Cs ซีเซียม 132.9054518	56 Ba แบเรียม 137.327

คาบ 6

87	88
87 Fr แฟรนเซียม 223	88 Ra เรเดียม 226

คาบ 7

113	114
113 Nh นิโอบีียม 288	114 Fl ฟลูออเรียม 289

คาบ 8

115	116
115 Mc แมกนีเซียม 288	116 Lv ลิวเวอเรียม 293

คาบ 9

117	118
117 Ts เทนเนสส์ 289	118 Og ออกิเกตอน 294

ไฮโดรเจน
1.008

ลิเทียม
6.94

โซเดียม
22.99

รูบิเดียม
85.47

ซีเซียม
132.91

แฟรนเซียม
223

นิโอบีียม
288

แมกนีเซียม
288

เทนเนสส์
289

เบริลเลียม
9.01

แมกนีเซียม
24.31

แคลเซียม
40.08

สตรอนเชียม
87.63

แบเรียม
137.33

เรเดียม
226

ลิวเวอเรียม
293

ออกิเกตอน
294

ฮีเลียม
4.00

โบรอน
10.81

คาร์บอน
12.01

ไนโตรเจน
14.01

ออกซิเจน
16.00

ฟลูออรีน
18.99

นีออน
20.18

โซเดียม
22.99

แมกนีเซียม
24.31

อะลูมิเนียม
26.98

ซิลิคอน
28.09

ฟอสฟอรัส
30.97

กำมะถัน
32.06

คลอรีน
35.45

อาร์กอน
39.94

โพแทสเซียม
39.10

แคลเซียม
40.08

สตรอนเชียม
87.63

ยูเรเนียม
238

ไทเทเนียม
78.94

วานาเดียม
50.94

โครเมียม
51.99

แมงกานีส
54.94

เหล็ก
55.85

นิกเกิล
58.69

ทองแดง
63.55

สังกะสี
65.38

เจอร์เมเนียม
72.63

อาร์เซนิก
74.92

ซีลีเนียม
72.63

เทลลูเรียม
127.60

ไอโอดีน
126.90

เทลลูเรียม
127.60

โพแทสเซียม
39.10

แคลเซียม
40.08

สตรอนเชียม
87.63

ยูเรเนียม
238

โคบอลต์
58.93

นิกเกิล
58.69

ทองแดง
63.55

สังกะสี
65.38

เจอร์เมเนียม
72.63

อาร์เซนิก
74.92

ซีลีเนียม
72.63

เทลลูเรียม
127.60

ไอโอดีน
126.90

แพลทินัม
195.08

ทองคำ
196.97

ปรอท
200.59

ตะกั่ว
207.2

ทังสเตน
183.84

ทังสเตน
183.84

โพแทสเซียม
39.10

แคลเซียม
40.08

ยูเรเนียม
238

โรเดียม
101.07

แพลทินัม
195.08

ทองคำ
196.97

ปรอท
200.59

ตะกั่ว
207.2

ทังสเตน
183.84

ทังสเตน
183.84

โพแทสเซียม
39.10

ยูเรเนียม
238

โรเดียม
101.07

แพลทินัม
195.08

ทองคำ
196.97

ปรอท
200.59

ตะกั่ว
207.2

ทังสเตน
183.84

ทังสเตน
183.84

โพแทสเซียม
39.10

ยูเรเนียม
238

โรเดียม
101.07

แพลทินัม
195.08

ทองคำ
196.97

ปรอท
200.59

ตะกั่ว
207.2

ทังสเตน
183.84

ทังสเตน
183.84

โพแทสเซียม
39.10

ยูเรเนียม
238

โรเดียม
101.07

แพลทินัม
195.08

ทองคำ
196.97

ปรอท
200.59

ตะกั่ว
207.2

ทังสเตน
183.84

ทังสเตน
183.84

โพแทสเซียม
39.10

ยูเรเนียม
238

โรเดียม
101.07

แพลทินัม
195.08

ทองคำ
196.97

ปรอท
200.59

ตะกั่ว
207.2

ทังสเตน
183.84

ทังสเตน
183.84

โพแทสเซียม
39.10

ยูเรเนียม
238

โรเดียม
101.07

แพลทินัม
195.08

ทองคำ
196.97

ปรอท
200.59

ตะกั่ว
207.2

ทังสเตน
183.84

ทังสเตน
183.84

โพแทสเซียม
39.10

ยูเรเนียม
238

โรเดียม
101.07

แพลทินัม
195.08

ทองคำ
196.97

ปรอท
200.59

ตะกั่ว
207.2

ทังสเตน
183.84

ทังสเตน
183.84

โพแทสเซียม
39.10

ยูเรเนียม
238

โรเดียม
101.07

แพลทินัม
195.08

ทองคำ
196.97

ปรอท
200.59

ตะกั่ว
207.2

ทังสเตน
183.84

ทังสเตน
183.84

โพแทสเซียม
39.10

ยูเรเนียม
238

โรเดียม
101.07

แพลทินัม
195.08

ทองคำ
196.97

ปรอท
200.59

ตะกั่ว
207.2

ทังสเตน
183.84

ทังสเตน
183.84

โพแทสเซียม
39.10

ยูเรเนียม
238

โรเดียม
101.07

แพลทินัม
195.08

ทองคำ
196.97

ปรอท
200.59

ตะกั่ว
207.2

ทังสเตน
183.84

ทังสเตน
183.84

โพแทสเซียม
39.10

ยูเรเนียม
238

ตารางธาตุจัดจำแนก ดังต่อไปนี้

1 ธาตุโลหะ: ประกอบด้วย

- โลหะแอลคาไล คือ โลหะหมู่ 1 ที่มี s วงนอกสุด 1 ตัว มีคุณสมบัติ อ่อน, สะท้อนแสงดี, มีความไวในการทำปฏิกิริยาสูง
- โลหะแอลคาไลน์เอิร์ท คือ โลหะหมู่ที่ 2 มีความไวในการทำปฏิกิริยาสูง แต่น้อยกว่าหมู่ที่ 1
- แลนทาไนด์ คือ อนุกรมเคมีของธาตุในตารางธาตุ จำนวน 15 ตัว เริ่มจาก แลนทานัม (La) ถึง ลูทีเตียม (Lu)
- แอกทิไนด์ คือ อนุกรมเคมีของธาตุจำนวน 15 ตัว โดยเริ่มจาก แอกทิเนียม (Ac) ถึง ลอว์เรนเซียม (Lr)
- โลหะทรานซิชัน } เป็นธาตุที่มีความไวในการเกิดปฏิกิริยาช้ากว่าหมู่ IA, IIA
- โลหะหลังทรานซิชัน } มีสถานะของแข็ง ยกเว้นปรอทที่เป็นของเหลว และนำไฟฟ้าได้ดี

2 ธาตุกึ่งโลหะ: คือ ธาตุที่มีสมบัติคล้ายกับโลหะ แข็งแต่เปราะ การนำไฟฟ้าไม่ดี

3 ธาตุอโลหะ:

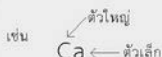
- อโลหะ เป็นธาตุที่มักกลายเป็นไอได้ง่าย, แรงยึดเหนี่ยวต่ำ
- แฮโลเจน เป็นธาตุที่มีความไวต่อการเกิดปฏิกิริยาสูง, ในธรรมชาติมักจะเป็นโมเลกุลคู่
- แก๊สมีตระกูล เป็น gas ที่ไม่ไวต่อการเกิดปฏิกิริยา, ไม่มีสี, ไม่มีกลิ่น

รูปแบบของสัญลักษณ์ในตารางธาตุ

ข้อสังเกต

ถ้าธาตุมีสัญลักษณ์ที่มีตัวอักษรมากกว่า 1 ตัวแรกต้องใหญ่ ตัวถัดไปต้องเขียนตัวเล็ก

สารประกอบ คือ สารบริสุทธิ์เนื้อเดียวที่เกิดจากอะตอมของธาตุ 2 ชนิดขึ้นไปมารวมกัน
 สารประกอบแบ่งออกเป็น 3 ชนิด [จำแนกตามพันธะ]

1. สารประกอบไอออนิก เกิดจาก ธาตุโลหะ + ธาตุอโลหะ เช่น NaCl
2. สารประกอบโคเวเลนต์ เกิดจาก ธาตุอโลหะ + ธาตุอโลหะ เช่น CO_2
3. สารประกอบโลหะ เกิดจาก ธาตุโลหะหลายๆ อะตอมมารวมกัน

การอ่านชื่อสารประกอบโคเวเลนต์
 อ่านเลขห้อยของสารโดยกำหนดดังนี้

1 = mono (มอนอ)	6 = hexa (เฮกซะ)
2 = di (ได)	7 = hepta (เฮปตะ)
3 = tri (ไตร)	8 = octa (ออกตะ)
4 = tetra (เตตระ)	9 = nona (โนนะ)
5 = penta (เพนตะ)	10 = deca (เดคะ)

แบบฝึกหัด	เฉลย
P_4O_{10}	เตตระฟอสฟอรัสเตคะออกไซด์
N_2O_5	ไดไนโตรเจนเพนตะออกไซด์
PCl_5	ฟอสฟอรัสเพนตะคลอไรด์
SO_3	ซัลเฟอร์ไตรออกไซด์
N_2O	ไดไนโตรเจนมอนอกไซด์
SiH_4	ซิลิกอนเตตระไฮโดร
Cl_2O_7	ไดคลอรีนเฮปตะออกไซด์
TeF_6	เทลลูริ่มเฮกซะฟลูออไรด์

เลขออกซิเดชันหรือสถานะออกซิเดชัน (Oxidation state)

คือ ค่าประจุไฟฟ้าของแต่ละอะตอม ที่สมมติขึ้นของไอออนหรืออะตอมของธาตุ โดยคิดจากการรับหรือให้อิเล็กตรอน โดยสัญลักษณ์ + คือ การจ่ายอิเล็กตรอน และ - คือ การรับอิเล็กตรอน โดยมีเลข Oxidation ตามตารางดังต่อไปนี้

อะตอมของธาตุ เคยคิดจากการรับหรือให้อิเล็กตรอน โดยมีเลข Oxidation ตามตารางดังต่อไปนี้																		ม.8 VIII A					
1 H +1 -1																	2 He						
3 Li +1	4 Be +2																	5 B +3	6 C +4 +2 -4	7 N +5 +4 +3 +2 +1 -3	8 O +2 -1/2 -1 -2	9 F -1	10 Ne
11 Na +1	12 Mg +2																	13 Al +3	14 Si +4 -4	15 P +5 +3 -3	16 S +6 +4 +2 -2	17 Cl +7 +6 +5 +4 +3 +1 -1	18 Ar
		III B	IV B	V B	VI B	VII B	VIII B			IX B	X B	III B											
19 K +1	20 Ca +2	21 Sc +3	22 Ti +4 +3 +2	23 V +5 +4 +3 +2	24 Cr +6 +5 +4 +3 +2	25 Mn +7 +6 +5 +4 +3 +2	26 Fe +3 +2	27 Co +3 +2	28 Ni +2	29 Cu +2 +1	30 Zn +2	31 Ga +3	32 Ge +4 -4	33 As +5 +3 -3	34 Se +6 +4 -2	35 Br +5 +3 +1 -1	36 Kr +4 +2						
37 Rb +1	38 Sr +2	39 Y +3	40 Zr +4	41 Nb +5 +4	42 Mo +6 +5 +4 +3	43 Tc +7 +6 +5 +4 +3	44 Ru +8 +6 +5 +4 +3	45 Rh +4 +3 +2	46 Pd +4	47 Ag +1	48 Cd +2	49 In +3	50 Sn +4 +2	51 Sb +5 +3 -3	52 Te +6 +4 -2	53 I +7 +5 +1 -1	54 Xe +6 +4 +2						
55 Cs +1	56 Ba +2	57 La +3	72 Hf +4	73 Ta +5	74 W +6 +5 +4	75 Re +7 +6 +5 +4	76 Os +8 +7 +6 +5 +4	77 Ir +4 +3	78 Pt +4 +2	79 Au +3 +1	80 Hg +2 +1	81 Tl +3 +1	82 Pb +4 +2	83 Bi +5 +3	84 Po +2	85 At -1	86 Rn						

การเขียนสูตรและการอ่านชื่อสารประกอบไอออนิก

ในการเขียนสูตรไอออนิกนั้นจะต้องนำเลข Oxidation มาใช้ในการสลับประจุ โดยมีหลักการดังนี้

1. สารประกอบไอออนิกที่เกิดจากโลหะหมู่ I, II และ III จับกับ อโลหะ

เลข Oxidation นำมาใช้สลับประจุ LiO $\begin{array}{c} +1 \quad -2 \\ \text{Li} \quad \text{O} \\ \text{2} \quad \text{1} \end{array} = \text{Li}_2\text{O}$ Lithium Oxide ลิเทียม ออกไซด์	AlO $\begin{array}{c} +3 \quad -2 \\ \text{Al} \quad \text{O} \\ \text{2} \quad \text{3} \end{array} = \text{Al}_2\text{O}_3$ Aluminium Oxide อะลูมิเนียม ออกไซด์
CaF $\begin{array}{c} +2 \quad -1 \\ \text{Ca} \quad \text{F} \\ \text{1} \quad \text{2} \end{array} = \text{CaF}_2$ Calcium Fluoride แคลเซียม ฟลูออไรด์	LiN $\begin{array}{c} +1 \quad -3 \\ \text{Li} \quad \text{N} \\ \text{3} \quad \text{1} \end{array} = \text{Li}_3\text{N}$ Lithium Nitride ลิเทียม ไนไตรด์
KI $\begin{array}{c} +1 \quad -1 \\ \text{K} \quad \text{I} \\ \text{1} \quad \text{1} \end{array} = \text{KI}$ Potassium Iodide โพแทสเซียม ไอโอไดด์	MgS $\begin{array}{c} +2 \quad -2 \\ \text{Mg} \quad \text{S} \\ \text{2} \quad \text{2} \end{array} = \text{MgS}$ Magnesium Sulfide แมกนีเซียม ซัลไฟด์
NaS $\begin{array}{c} +1 \quad -2 \\ \text{Na} \quad \text{S} \\ \text{2} \quad \text{1} \end{array} = \text{Na}_2\text{S}$ Sodium Sulfide โซเดียมซัลไฟด์	CaS $\begin{array}{c} +2 \quad -2 \\ \text{Ca} \quad \text{S} \\ \text{2} \quad \text{2} \end{array} = \text{CaS}$ Calcium Sulfide แคลเซียม ซัลไฟด์

2. สารประกอบไอออนิกที่เกิดจากโลหะหมู่ I, II และ III จับกับ กลุ่มอโลหะ

กลุ่มอโลหะที่มีประจุ = -1

ClO^- , ClO_2^- , ClO_3^- , ClO_4^- , NO_3^- , CN^- , OH^- , HSO_4^- , HCO_3^- , H_2PO_4^- , MnO_4^-

ClO^- = ไฮโปคลอไรต์

OH^- = ไฮดรอกไซด์

ClO_2^- = คลอไรต์

HSO_4^- = ไฮโดรเจนซัลเฟต

ClO_3^- = คลอเรต

HCO_3^- = ไฮโดรเจนคาร์บอเนต

ClO_4^- = เปอร์คลอเรต

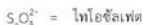
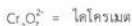
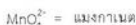
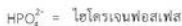
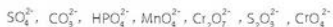
H_2PO_4^- = ไดไฮโดรเจนฟอสเฟต

NO_3^- = ไนเตรต

MnO_4^- = เปอร์แมงกาเนต

CN^- = ไซยาไนด์

กลุ่มโลหะที่มีประจุ = -2

กลุ่มโลหะที่มีประจุ = -3

3. สารประกอบไอออนิกที่เกิดจากโลหะแตรนซิชัน จับกับ อโลหะ หรือ กลุ่มโลหะ

ธาตุแตรนซิชัน ที่ควรรู้จัก

Ag = Silver, เงิน

Zn = Zinc, สังกะสี

Au = Aurum, ทองคำ

Pt = Platinum, แพลทินัม

Cu = Copper, ทองแดง

Fe = Iron, เหล็ก

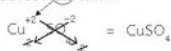
Mn = Manganese, แมงกานีส

Pb = Lead, ตะกั่ว

หลักการเขียนสูตร

เนื่องจากธาตุแตรนซิชัน
มี Oxidation มากกว่า 1 ค่า
ดังนั้น ในการเขียนต้องมีการ
ระบุประจุ + ด้วยเลขโรมัน

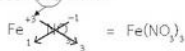
คอปเปอร์ (II) ซัลเฟต

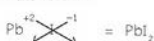
ไอออน (III) คลอไรด์

ไอออน (III) ไนเตรต

เลด (II) ไอโอไดต์

นิกเกิล (III) ออกไซด์

แมงกานีส (IV) ออกไซด์

อนุภาคมูลฐานของอะตอม

โปรตอน (p^+) = 20

นิวตรอน (n) = $40 - 20 = 20$

อิเล็กตรอน (e^-) = 20

ข้อควรรู้เกี่ยวกับอนุภาคมูลฐานของอะตอม

อนุภาคมูลฐานของอะตอมคือองค์ประกอบสำคัญ
ในอะตอมประกอบด้วย

	สภาพทางไฟฟ้า	คนค้นพบ
p^+ (โปรตอน)	+	ออยเกน โกลด์สไตน์
n (นิวตรอน)	0	แชดวิก
e^- (อิเล็กตรอน)	-	ทอมสัน

จงหาอนุภาคมูลฐานของอะตอมต่อไปนี้

แบบฝึกหัด	เฉลย
1. $^{24}_{12}\text{Mg}$	p^+ 12 n $24 - 12 = 12$ e^- 12
2. $^{85}_{37}\text{Rb}$	p^+ 37 n $85 - 37 = 48$ e^- 37
3. $^{16}_8\text{O}$	p^+ 8 n $16 - 8 = 8$ e^- 8
4. $^{27}_{13}\text{Al}$	p 13 n $27 - 13 = 14$ e^- 13
5. $^{127}_{53}\text{I}$	p 53 n $127 - 53 = 74$ e^- 53

แบบฝึกหัด	เฉลย
6. $^{40}_{18}\text{Ar}$	p 18 n $40 - 18 = 22$ e⁻ 18
7. $^{133}_{55}\text{Cs}$	p 55 n $133 - 55 = 78$ e⁻ 55
8. $^{31}_{15}\text{P}$	p 15 n $31 - 15 = 16$ e⁻ 15
9. $^{28}_{14}\text{Si}$	p 14 n $28 - 14 = 14$ e⁻ 14
10. $^{88}_{38}\text{Sr}$	p 38 n $88 - 38 = 50$ e⁻ 38
11. $^{24}_{12}\text{Mg}^{+2}$	p 12 n $24 - 12 = 12$ e⁻ $12 - 2 = 10$
12. $^{85}_{37}\text{Rb}^{+1}$	p 37 n $85 - 37 = 48$ e⁻ $37 - 1 = 36$

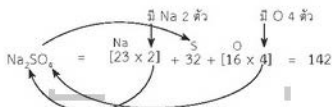
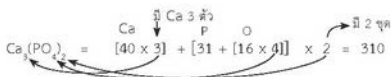
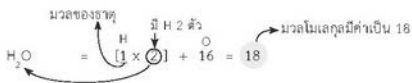
แบบฝึกหัด	เฉลย
13. $^{16}_{8}\text{O}^{-2}$	ในกรณีที่มีประจุลบให้นำมาเพิ่ม e^- p 8 n $16 - 8 = 8$ e^- $8 + 2 = 10$
14. $^{27}_{13}\text{Al}^{+3}$	p 13 n $27 - 13 = 14$ e^- $13 - 3 = 10$
15. $^{127}_{53}\text{I}^-$	p 53 n $127 - 53 = 74$ e^- $53 + 1 = 54$
16. $^{88}_{38}\text{Sr}^{+2}$	p 38 n $88 - 38 = 50$ e^- $38 - 2 = 36$

ประโยชน์ของเลขมวล

เลขมวล $\rightarrow$ คือน้ำหนักของธาตุ ซึ่งสามารถนำมาใช้ เพื่อคำนวณโมเลกุลของสารประกอบ

★ ธาตุที่นักเรียนควรจำเลขมวลได้ เนื่องจากพบในข้อสอบเข้ามหาวิทยาลัยจำนวนมาก ★

^1H , ^{12}C , ^{16}O , ^{40}Ca , ^{31}P , ^{14}N , ^{23}Na , ^{32}S , $^{35.5}\text{Cl}$, ^{80}Br , ^{127}I , ^{27}Al , ^{28}Si

วิธีการคำนวณ มวลโมเลกุลของสาร (M_w)

จงคำนวณมวลโมเลกุลของสารต่อไปนี้

แบบฝึกหัด	เฉลย
$MgCl_2$	$Mg \quad Cl$ $24 + (35.5 \times 2) = 95$
$BaCO_3$	$Ba \quad C \quad O$ $137 + 12 + (16 \times 3) = 197$
$K_2Cr_2O_7$	$K \quad Cr \quad O$ $(39 \times 2) + (52 \times 2) + (16 \times 7) = 294$
Pb_2SO_4	$Pb \quad S \quad O$ $(207 \times 2) + 32 + (16 \times 4) = 510$
$Al_2(SO_4)_3$	$Al \quad S \quad O$ $(27 \times 2) + 3(32 + (16 \times 4)) = 342$
Na_3PO_4	$Na \quad P \quad O$ $(23 \times 3) + 31 + (16 \times 4) = 164$

แบบฝึกหัด	เฉลย
$\text{Fe}_2(\text{SO}_4)_3$	Fe S O $(56 \times 2) + 3(32 + 16 \times 4) = 400$
CaCO_3	Ca C O $40 + 12 + (16 \times 3) = 100$
KMnO_4	K Mn O $39 + 55 + (16 \times 4) = 158$
NaHCO_3	Na H C O $23 + 1 + 12 + (16 \times 3) = 84$
HCOOH	H C O O H $1 + 12 + 16 + 16 + 1 = 46$
CH_3COOH	C H C O O H $12 + (1 \times 3) + 12 + 16 + 16 + 1 = 60$
HNO_3	H N O $1 + 14 + (16 \times 3) = 63$
Na_2CO_3	Na C O $(23 \times 2) + 12 + (16 \times 3) = 106$
CuSO_4	Cu S O $63.5 + 32 + (16 \times 4) = 159.5$
AgNO_3	Ag N O $108 + 14 + (16 \times 3) = 170$
$\text{C}_{12}\text{H}_{22}\text{O}_{11}$	C H O $(12 \times 12) + (1 \times 22) + (16 \times 11) = 342$
CO_2	C O $12 + (16 \times 2) = 44$
H_2O	H O $(1 \times 2) + 16 = 18$
$\text{Al}_2(\text{PO}_4)_3$	Al P O $(27 \times 2) + 3(31 + (16 \times 4)) = 339$

แบบฝึกหัด	เฉลย
H_2SO_4	$\begin{array}{ccc} \text{H} & \text{S} & \text{O} \\ (1 \times 2) + 32 + (16 \times 4) & = & 98 \end{array}$
C_5H_{12}	$\begin{array}{cc} \text{C} & \text{H} \\ (12 \times 5) + (1 \times 12) & = 72 \end{array}$
$\text{C}_2\text{H}_5\text{OH}$	$\begin{array}{ccccc} \text{C} & \text{H} & \text{O} & \text{H} \\ (12 \times 2) + (1 \times 5) + 16 + 1 & = & 46 \end{array}$
CH_3OH	$\begin{array}{ccccc} \text{C} & \text{H} & \text{O} & \text{H} \\ 12 + (1 \times 3) + 16 + 1 & = & 32 \end{array}$
$\text{Pb}(\text{NO}_3)_2$	$\begin{array}{ccc} \text{Pb} & \text{N} & \text{O} \\ 207 + 2(14 + (16 \times 3)) & = & 331 \end{array}$
H_3PO_4	$\begin{array}{ccc} \text{H} & \text{P} & \text{O} \\ (1 \times 3) + 31 + (16 \times 4) & = & 98 \end{array}$
NaOH	$\begin{array}{ccc} \text{Na} & \text{O} & \text{H} \\ 23 + 16 + 1 & = & 40 \end{array}$
$\text{Ca}(\text{OH})_2$	$\begin{array}{ccc} \text{Ca} & \text{O} & \text{H} \\ 40 + 2(16 + 1) & = & 74 \end{array}$
N_2O	$\begin{array}{cc} \text{N} & \text{O} \\ (14 \times 2) + 16 & = 44 \end{array}$
PCl_5	$\begin{array}{cc} \text{P} & \text{Cl} \\ 31 + (35.5 \times 5) & = 208.5 \end{array}$

ตัวอย่าง